

APROXIMACIÓ:

**C
R
I
S
T
I
N
A

G
U
Z
M
Á
N

T
R
A
V
E
R**

De Luis Martínez Blasco

Fa dos dies que estic pensant en la manera d'abordar l'entrevista a Cristina Guzmán (Aldaia, València) i només sóc conscient de dues coses: del meu desconeixement del món de l'art (que d'altra banda no deixa d'atreure'm); i del pas inexorable del temps, que accentua més el meu desfici.

M'afanyo a demanar informació davant de l'ordinador per a vertebrar un mínim de preguntes coherents, però no hi ha manera. Tot el que escric sembla absolutament fred, distant.

Després d'uns minuts de vana divagació, zas!, una petita llum, però càlida, m'enllumena. Ràpidament canvio d'idea. Deixaré que Cristina s'expressi i escoltaré amb deteniment, intentaré una "aproximació" a la seva manera de percebre el món, la seva inquietud davant de la realitat social, en definitiva; de quina manera es mostra a través de les seves obres.

Quedem per veure'ns a la tarda a casa seva per visitar l'exposició "Dones atrapades" a Paterna. Ràpidament confirmo les primeres impressions que m'havia causat prèviament per telèfon: és d'aquestes dones temperades, capaces d'escoltar en tot moment. Transmet una barreja d'aplom i sensatesa pròpia de les persones conscients del lloc que ocupen i de la realitat que habiten.

Em convida a visitar el seu taller, en la zona de les golfes de la casa. És una cambra diàfana, amb molta llum natural. Cristina s'afanya a remarcar que l'orde aparent que regna al taller no és ("ni de prop") la tònica general. En unes quantes taules de treball abunden pots amb esmalts, òxids, sacs de terres refractàries i engalbes, etc. Amb prestesa dirigeix els

seus passos cap al fons per mostrar-me el forn que fa possible gravar “a foc” cadascuna de les empremtes que accentuen la singularitat de cada peça enfront de les altres. Em conta les dificultats que van tenir per pujar el forn a les golfes amb una grua des del carrer i l’esforç que va significar arrossegar aquesta “mola” fins al seu lloc actual.

Anteriorment se les enginyava en un forn “artesanal” que va construir a casa dels seus pares, però que limitava l’evolució de la seva obra i va propiciar la compra de l’industrial.

Mentre l’escolto, observo les prestatgeries (de terra al sostre), bigarrades de peces, i constato el coneixement tècnic necessari per a expressar tant amb tan poc, igual que l’afany per experimentar amb materials càlids, més expressius, als quals treure tonalitats i relleus infinits.

Per un moment és com si l’esperit artístic s’apoderés de mi: Cristina em fa coparticipant del seu petit però vast univers creatiu: un reflex de mi mateix tracta de despertar de la letargia la vida tancada al gres, al fang; per a donar mostra dels fantasmes i quimeres que em redimeixen del món de la pressa i m’endinsen en un altre d’atemporal, l’únic llenguatge del qual és el que s’estableix entre ceramista i obra.

Abandonem el seu domicili i ens dirigim cap a l’exposició. Tan bon punt hi arribem i després de les salutacions de rigor, ens encaminem escales amunt cap a la sala en qüestió.

És un espai ampli, ben il·luminat. La primera cosa que em sorprèn és la quantitat de peces que alberga l’exposició; la segona cosa, la meticulositat amb què “les dones atrapades” estan disposades, bé soles, bé

en grups. Mentre perdo la vista en les distintes fotografies de gran format que pengen a les parets i que mostren distints moments del procés de creació, Cristina es dedica a girar les peces que considera oportunes perquè fixin la seva “mirada” cap a l'accés principal de la sala.

Així s'estableix una primera interacció subjectiva amb l'espectador que invita a la interpretació i que, com més tard em confirma, esdevé en una de les constants del seu treball: narrar històries que facen reflexionar sobre la realitat o sobre un entorn, transmetre sentiments, estats d'ànim, etc. És a dir, que l'obra no es redueixi a una cosa merament contemplativa, sinó que incideixi en l'espectador de manera que no el deixi indiferent, que comporti un posicionament crític, una reflexió.

L'artista remarca la importància i dificultat que comporta l'adaptació dels espais expositius per fomentar la interacció social dels espectadors respecte a les obres mostrades. Encara que puguin semblar nimis o inadvertits per “la gent de peu”, aquests aspectes canalitzen l'espectador a familiaritzar-se amb el missatge que busca destacar l'artista i fomenten la crítica.

Una vegada que Cristina acaba de tancar “alguns caps per lligar”, decidim prendre un cafè a la plaça enfront del teatre per parlar més distesament.

En confiança, relata els seus primers coquetejos, sense encara saber-ho, amb el món de l'art de la mà del seu germà Aleix en el Centre d'Arts i Oficis d'Aldaia allà per 1970; com després del treball del dia a dia, passa llargues hores fins ben entrada la matinada al taller, perfilant noves formes, “parint”

noves idees i esbossant projectes futurs; que reforcin el seu punt de vista de vegades combatiu, altres, utòpic però abastable al mateix temps.

CRISTINA GUZMÁN TRAVER no és només una ceramista en plena activitat creativa. En interpretar la seva obra, es mostra com una dona del seu temps i compromesa amb aquest; una mà capaç d'establir ponts on prevalguin els valors primigenis que ens distingeixen com a raça i que fomenten les relacions sense delimitar diferències entre els diversos entorns socioculturals.

Luis Martínez Blasco